

SİYER-İ MUHTASARA

KEMAL^{[1][2]}

NOSTALJİ

SAD. ASIM SARIKAYA

ARŞ. GÖR.

KSÜ İLAHİYAT FAK.

[1] Kemâl, *Siyer-i Muhtasara*, yz. tz.

[2] Müellif hakkında isminin Kemâl olması dışında herhangi bir bilgiye sahip değiliz.

Sâye-i lütfi Şehinşâhîde
Yazdım işbu eser-i muhtasarı

Okudukça bunu âlem-i mevlâ
Dâim itsun o Şeh-i dâdgeri

Mü'mine lâzım ve vâcib bilmek
Neseb-i Hazret-i Hayri'l-Beşeri

Hayli tahkik ve tetebbü' iderek
Topladım hep haber-i mu'teberi

Bana fahru şeref âlemde Kemâl
O Şeh'in bir nazar lütf-i eseri

Zâtu'ş-Şifâ fi Hukûkî'l-Mustafa şerhinde, *Nesebnâme-i Nebi* isimli farsça risalede ve bazı güvenilir siyer kitaplarında anlatıldığı ve açıklandığı üzere Hz. Muhammed'in (sav) yedinci kuşağa kadar dedelerinin ismini onlara hürmet göstermek gerekir bilmek ve Hz. Muhammed'in (sav) hayatını kısa da olsa öğrenmek her mümin erkek ve kadına vâciptir. Bu konuda bilgi edinmek için ise siyer kitaplarını araştırmak gerektiğinden ve buna da herkesin hâli, vakti özellikle de eğitime yeni başlayanların bunu yapmaya yaşları müsait olmaması sebebiyle güvenilir râvilerin eserlerinden seçilerek ve ilmi araştırmalarla tashih edilerek büyük dedeleri ve Hz. Muhammed'in (sav) hayatına dair bilgiler içeren, dili anlaşılır, muhtasar bir risâlenin yazılması, itaat edilmesi gereken bir emir olarak kalemi zayıf yazara havâle edildi. Bu emirden dolayı bu muhtasar siyer kaleme alındı.

Eserde vuku' bulmuş noksanlardan, eksikliklerden dolayı eseri okuyan kimselerin bizi mazur görmesi temenni olunur.

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Hız. Muhammed (sav)'in pek çok ismi vardır. Fakat en fazîletli ve meşhur olanları Muhammed, Ahmed ve Mustafa'dır. Çoğu zaman Muhammed Mustafa da - denir. Künyesi Ebu'l-Kâsım'dır. Hız. Peygamberin doğumu, Araplar arasında âmu'l-fil yani fil yılı diye isimlendirilen meşhur senenin Rebûilevvel ayının on ikisi Pazartesi gecesi Mekke-i Mükerrreme'de gerçekleşmiştir. Babasının ismi Abdullah, büyük babasının yani dedesinin ismi Abdulmuttalib'dir. Daha büyük dedesinin ismi Hâşim ve Hâşim'in babasının ismi Abdulmenâf ve Abdulmenâf'ın babasının ismi Kusayy ve onun babasının ismi Kilâb ve Kilâb'ın babasının ismi Mürre'dir ki nesep silsilesi Hız. İbrahim'e (as) ulaşır. Bunların hepsi Kureys kabilesinin eşrâfından ve önde gelenlerinden olduklarından Hız. Muhammed (sav)'e ismi geçen kabileye nispetle “Nebiyyü'l-Kureys” ve büyük dedelerine nispetle “Nebiyyü'l-Hâşimi” de denir. Hız. Muhammed (sav)'in annesinin ismi Âmine'dir. Âmine'nin babasının ismi Vehb, annesinin ismi Berre'dir. Babası tarafından nesep silsilesi Resûlullah'ın dedelerinden Kilâb b. Mürre'yle birleşir.

Hız. Muhammed'i (sav) doğduğunda üç gün annesi, üç dört ay kadar Ebû Leheb'in Süveybe isimli azatlı cariyesi emzirdikten sonra vakt-i fitâmına yani süttten kesilinceye kadar Benî Sa'd kabilesinden Halîme bnt. Abdullah isimli kadın Hız. Muhammed'i (sav) emzirdi.

Hız. Peygamberin doğumundan önce babası vefât etti. Altı yaşındayken muhterem annesi de vefât etmiş olduğundan dedesi Abdulmuttalib'in evini şerefliendirdi. Sekiz yaşındayken yüz yaşımı geçmiş olan Abdulmuttalib'in de vefâtıyla amcası Ebû Tâlib, Hız. Muhammed'i (sav) himâyeye etmekle mümtaz oldular. Yirmi beş yaşındayken cennet kadınlarının efendisi Hız. Hatîcetü'l-Kübra'yla (ra) evlenip kırk yaşına geldiğinde Allah (cc) tarafından Cebraîl (as) vasıtasıyla vahiy gelip Kur'an-ı Kerim nâzil olmaya başlamış olduğundan insanları İslam dinine davete etmeye başladı. Bu sene “Bi'set Yılı” diye isimlendirilir. Dokuz sene sonra değerli amcası Ebû Tâlib vefât eyledikten bir hafta sonra Hatîcetü'l-Kübra (ra) da altmış beş yaşında dâr-u bekâyaya irtihal etti. Bi'set yılından on iki sene sonra yani Resûlullah'ın yaşı elli ikiye ulaştığı sene Recep ayının yirmi yedinci gecesinde Miraç olayı gerçekleşip Resûlullah yüce “kâbe kavseyn ev ednâ”^[1] mertebesine ulaştı.

Elli üç yaşındayken alçak müşriklerin suikast ve ihanetleri sebebiyle Mekke-i Mükerrreme'yi terk ederek Medine-i Münevvere'ye hicret etmesinden dolayı bu sene hicrî tarihin başlangıcı kabul edilmiştir. Hicretin ikinci senesi müşriklerle savaşa izin ve ruhsatı tazammun eden ayet nâzil oldu.

[1] “(Peygambere olan mesafesi) iki yay aralığı kadar, yahut daha az oldu” Necm 53/9. (sad.)

Hız. Muhammed (sav) tarafından cihad sancağı açıldı ve gazâ ordusunun hazırlanmasında bizzat kendisi yer aldı. Muhaddislerin ıstılâhında ve Siyer’de Hız. Muhammed’in (sav) askerlerle beraber buldukları sefere ve başka bir rivâyete göre emri altında bulunan askere “Gazâ” ve “Gazve” ve bizzat kendisinin katılmayıp sahabîlerden bir kumandan ile beşten dört yüz kişiye kadar göndermiş olduğu orduya “Ba’s” ve “Seriyye” diye isimlendirilir. Bu seneden, Hız. Muhammed (sav)’in vefâtına kadar on dokuz ve bazı rivâyetlere göre yirmi bir veyahut yirmi yedi gazve ve kırktan fazla seriyye meydana gelmiştir. Bu gazvelerin dokuzunda cehennemlik kâfirlerin kararıyla cenk ve savaş olmuştur. Bunların dışındakilerde bazen musâlaha gerçekleşmiş, bazen de düşmanın firarı ve dönüşü sebebiyle karşılaşılamayarak geri dönülmüştür. Savaşın meydana geldiği dokuz gazvenin isimleri bunlardır: Büyük Bedr, Uhud, Müreysi’, Hendek, Kurayza, Hayber, Mekke’nin Fethi, Huneyn, Tâif.

Bedir Savaşı savaşların en büyüğüdür. Bu savaşta İslâm mücahitleri, Yüce Meleklerin yardımıyla gâlip ve muzaffer, kâfirlerin ordusu ise zelil ve parparça olmuştur. Hakikate gözlerini kapatmış Ebû Cehil de öldürülmüş olup Müslümanlara izzet, müşriklere ise zillet getirmiştir. Hicretin sekizinci senesi Mekke-i Mükerrreme fethedilmiştir.

Hicretin on birinci senesinde Hız. Muhammed (sav) altmış üç yaşındayken Medine-i Münevvere’de dünya evini terk ederek dâr-u ukbâ’ya teşrif ettiler. Peygamberlik süresi olan yirmi üç senenin on üç senesi Medine-i Münevvere’de, on senesi Mekke-i Mükerrreme’de geçirmiştir. Ezvâc-ı Tâhirât’tan Hız. Âişe es-Siddika’nın (ra) evinde vefât etmiş olduklarından yine o mübarek eve defnedilmiştir. Hâlâ insanların ziyaret ve Meleklerin taraf yeri olan Ravza-ı Mutahhara’nın bulunduğu hürmet gösterilen bir yer orasıdır. Kutlu doğum günüyle gönülleri dağlayan vefât günü Rebûlevvel’in on ikisi Pazartesi gününe denk gelmiştir. Vefât ettiği yaş en sahih görüşe göre altmış üçtür.

Meşhur olan rivâyete göre dokuz evladı dünyaya gelmiştir. Beşi erkektir ki isimleri Kâsım, Tayyib, Tâhir, Abdullah ve İbrahim’dir. Dördü kız olup isimleri Zeynep, Rukayye, Ümmü Gülsüm ve Fâtımatü’z-Zehrâ (ra)’dır. Bütün çocukları kendisinden önce vefât etmiştir, fakat Hız. Fâtımatü’z-Zehrâ (ra) babasının vefâtından altı ay sonra yirmi dokuz yaşında vefât ederek Bakî’ diye isimlendirilen kabristâna defnedilmiştir.

Hız. Muhammed (sav)’e tâbi olarak Mekke-i Mükerrreme’den Medine-i Münevvere’ye hicret eden sahabîlere “*Muhacir*” ve Medine-i Münevvere halkından İslam ile müşerref olup Hız. Muhammed’e (sav) yardım eden ve destek olan sahabîlere “*Ensâr*” denir. Mufassal Siyer kitaplarında yazıldığı ve açıklandığı üzere Hız. Muhammed (sav)’in doğduğu mübarek gecede bulunduğu yerin

büyüklüğüne, şânının ve konumunun yüceliğine delâlet eden pek çok hârikulâde alâmetler meydana geldiği gibi vefâtına kadar meydana gelen büyük mucizelerine nihâi bir sınır yoktur.

Hulefâ-i Râşidîn (ra)

Hiz. Ebû Bekir, Hiz. Ömer, Hiz. Osman, Hiz. Ali (ra) efendilerimize “*Hulefâ-i Râşidîn*” ve “*Çihâr Yâr-i Güzîn*” de denir. Hiz. Muhammed’in (sav) vefâtından sonra birbirlerini müteakip halife olmuşlardır. Hiz. Muhammed (sav) tarafından cennetle müjdelenen on sahâbeden dördü bunlardır ve altısı da Talha, Zübeyr, Sa’d b. Ebî Vakkas, Sa’d b. Zeyd, Abdurrahman b. Avf ve Ubeyde b. Cerrâh (ra)’dır.

Hulefâ-i Râşidîn’in de en faziletlisi ve önde geleni Hiz. Ebû Bekir es-Sıddîk’dır ki Hiz. Peygamberin (sav) vefât ettiği gün sahâbîlerin icmâ ve ittifakıyla hilâfet makamına oturmaktadır. Hiz. Ebû Bekir’in ismi Abdullah, babasının ismi ise Osman’dır. Babasının künyesi Ebû Kuhâfe’dır. Hiz. Ebû Bekir’in nese silsilesi altıncı kuşakta Hiz. Peygamberin (sav) büyük dedelerinden Mürre’yle birleşir. Erkeklerden Hiz. Muhammed (sav)’in peygamberliğini ilk tasdik eden Hiz. Ebû Bekir olduğundan kendisi “*es-Sıddîk*” olarak isimlendirildiği gibi cennet ile müjdelenmesiyle cehennem ateşinden kurtulduğu için âzat olmuş manasına gelen “*Atîk*” diye de isimlendirilmiştir. Mekke-i Mükerreme’den hicret esnasında düşmanların kötülük ve tuzaklarından kurtulmak için Sevr mağarasında üç gece Hiz. Peygamber’le (sav) geceleyerek arkadaşlık etmesi sebebiyle “*Yâr-ı Gâr-i Nebî*” de denilmiştir. Ezvâc-ı Tâhîrât’tan Hiz. Âişe es-Sıddîka’nın (ra) babasıdır. Halifeliği iki sene üç ay yapmış, hicretin on üçüncü senesi Cemâziyelâhîr ayında altmış üç yaşında dâr-u bekâ’ya irtihal etmiş ve Ravza-ı Mutahhara’da defnedilmiştir.

Hulefâ-i Râşidîn’in İkincisi

Yani Halife-i Sâni Hiz. Ömer el-Faruk (ra)’dır. Künyesi Ebû Hafsa’dır. İslâmı kabul etmesiyle Müslümanlara gerekli olan kuvvet ziyadesiyle gerçekleşmiş, İslâm dini açığa çıkmış ve Mescidü’l-Haram’da namazlar açık olarak eda edilmiş, hak ile bâtül ayırdığı için Hiz. Resûlullah tarafından “*Faruk*” diye isimlendirilmiştir. Hiz. Ebû Bekir’in tayini üzere vefâtından sonra halifelik makamına ulaşmıştır. Babasının ismi Hattab, nesepleri dokuzuncu kuşakta Hiz. Muhammed (sav)’in mübarek nesebiyle birleşir. Ezvâc-ı Tâhîrât’tan Hiz. Hafsa’nın babasıdır.

Halifeliğinde pek çok şehir, memleket fethedilmiş ve ahâlisi İslâm ile müşerref olmuştur. Dört bin mescid inşâ ettirmiş, minber ve minarelerinde

hutbe ve ezân-ı muhammedî okutmuştur. Yaptığı güzel işlerin ve menkıbelerinin sınırı yoktur.

Halifeliği onuncu seneye ve yaşı altmış üçe ulaştığı hicretin yirmi üçüncü senesi Zilhicce ayınının yirmi altısı Çarşamba günü âdeti üzere sabah vakti mescide gitti ve mihrapta sabah namazını kılmaya niyet etti. Rükû yapmak üzereyken Ebû Lü'lü Fîrûz isimli cehennemlik köle, o adalet sancağını kaldıran, şirk ve düşman ehlini kahreden, Müslümanların yardımcısı, küfür ve tuğyân ehlinin binalarını yıkan Hz. Ömer'i zehirli hançerle birkaç defa vurarak yere düşürdü. Üç gün sonra yani Cumartesi günü vefât etti ve Ravza-ı Mutahhara'ya defnedildi.

Hulefâ-i Râşidîn'in Üçüncüsü

Hiz. Osman Zinnûreyn (ra)'dır. Hiz. Ömer'in şehit edilmesinden sonra halife olmuştur. Babasının ismi Affân olup dördüncü kuşakta nesepleri Hiz. Peygamberin (sav) büyük dedelerinden olan Abdulmenâf'la birleşir. Hiz. Muhammed (sav)'in muhterem kızı Rukayye'yle evlenmiş, sonra o vefât etmiş olduğundan diğer muhterem kızı Ümmü Gülsüm'la (ra) evlenmiş olması sebebiyle "Zinnûreyn" diye isimlendirilmiştir.

Hilminin, hayâsının, zühdünün, takvâsının, cömertliğinin ve verdiği sadakaların sonu yoktur. Hiz. Osman'ın halifeliği döneminde de birçok memleket feth ve zapt edilerek İslâm memleketlerine dâhil edilmiştir. Halifelik süresi on iki seneye ve yaşı seksen ikiye ulaştığı hicretin otuz beşinci senesinde Zilhicce ayınının on sekizi Cuma günü eşi Nâile yanında bulunduğu halde, oruçluymken Kur'an-ı Kerim tivâlet ederken aleyhine hareket ve kıyâm etmiş olan acımasız bir takım alçak kötü kimseler evine girerek kılıçlarını çıkarıp o hilm ve hayâ kaynağı, Hiz. Muhammed'in damadı Hiz. Osman'ı öldürerek şehitler zümresine dâhil ettiler. Mübarek bedenleri Medine-i Münevvere'de Bakî' diye isimlendirilen meşhur kabristâna defnedilmiştir.

Hulefâ-i Râşidîn'in Döndüncüsü

Hiz. Ali -Allah yüzünü ağartсын- (ra)'dır. Künyesi Ebu'l-Hasan ve Ebû Turâb'dır. Hiz. Osman'ın şehit edilmesinden sonra halifelik makamına gelmiştir. Hiz. Muhammed'in (as) tüccar amcası Ebû Tâlib'in oğludur.

Mekke-i Mükerrreme'de Beytü'l-Harem içerisinde doğmuş olup Hiz. Peygamberin (as) mübarek evinde ve gözetimi altında büyümüş ve terbiye almış olduğundan bu fazîlet emsalsiz ve zatlarına muhsusdur. İlim ve şecaatleri sahabîlerin hepsinden fazladır. Güzel ahlak sahibi olup herkese tevazu ve güler yüzle muâmele ederdi. Kerâmet ve fazîletlerinin sonu yoktur. Hiz.

Muhammed'in (sav) muhterem kızlarından Hz. Fâtımatü'z-Zehrâ'yla (ra) evlenerek peygamber damadı olmak şerefine nâil olmuştur. Hz. İmam Hasan ve Hüseyin (ra) bu huzurlu evlilikten dünyaya gelmiştir.

Halifeliği dört sene dokuz ay sürmüş olup hicretin kırk birinci senesi Ramazan ayının on yedisi Cuma günü Kûfe şehrinde sabah namazını edâ etmek üzere Mescid-i Şerif'e giderken yolda diğer bir rivâyete göre Mescid-i Şerif içerisinde Hâricilerden İbn Mülcem isimindeki merhametsiz âsi, zehirli bir kılıçla Hz. Ali'nin başına vurmuş ve o kerâmet bostanının selvisi kesilmiş ağaç gibi yere düşmüştür. Evine taşınıp iki gün geçtikten sonra yani Ramazan ayının on dokuzu Pazar gecesi yaşı altmış üç ulaştığında dâr-u bekâ'ya irtihal etmiş, Kûfe civarındaki Necefî Eşref olarak isimlendirilen bölgede defnedilmiştir.

Hz. İmam Hasan (ra)'ın Halifeliği

Hz. Ali Allah yüzünü ağartsın şehit edildikten sonra çocuklarının en büyüğü, Hz. Muhammed (sav)'in torunu Hz. Ebû Muhammed Hasanü'l-Tekâ (ra) Irak halkının biât etmesiyle halifelik makamına oturdu ve ehl-i beytin kalplerinde sevinç yaşattı. Fakat Şam'da Hz. Muâviye halife adıyla hâkimiyetinin temelini attıklarından dolayı Kûfe'de İmam Hasan'a biât olunmasından telaşa düşerek halifeliğe ortaklık tehlikesini engellemek için altmış bin askerle Kûfe'ye doğru hareket etmişlerdir. Hz. Hasan (ra) tarafından da karşılık vermek için kırk bin kadar asker toplanmış ise de bu kadar asker Şam ordusuna denk olmadığından ve Irak askerlerinin arasında ihtilâfın yayıldığı ve nifâk görüldüğünden Hz. Hasan (ra) Müslümanların kanının akmasına izin vermeyerek bazı şartlarla anlaşma yaptı. Halifeliği Hz. Muâviye'ye bırakıp biât ettikten sonra Medine-i Münevvere'ye gelerek Allah'a kulluk ve ibâdetle zaman geçirdiler. Hicretin ellinci senesi Ramazan ayının ortasında zehirli bir yemeği yemesiyle vefât ederek Bakî' isimli kabristâna defnedilmiştir.

Hz. İmam Hüseyin (ra)'ın Şehâdetleri

Cennet gençlerinin efendisi Hasan el-Müctebâ'nın halifeliği terk ederek kendi arzusuyla uzlete çekilmesinden sonra Hz. Muâviye hiçbir engel ve sıkıntı olmaksızın bağımsızlık kazanarak on dokuz sene halifelik makamında kaldı. Şehir ve memleketler fethederek İslâm dininin yayılma alanının genişlemesine hizmet eden bir kimse olup hicretin altmış senesinde yetmiş beş yaşındayken vefâtıyla oğlu sevimsiz, kötü karakterli Yezîd hilafet makamına oturdu. Fakat Hz. Muhammed (sav)'in göz nuru Hz. İmam

Hüseyin hayatta oldukça ve ailesi tarafından halifelığının meşruluğu kabul ve tasdik edilmedikçe kendisine kalp huzuru mümkün olmayacağından her ne suretle mümkün ise Hz. Hüseyin'i kendisine biât ettirmeye Medine valisini memur kılmıştır. Hz. Hüseyin bunu işitince bu tekliften kurtulmak için Mekke-i Mükerreme'ye hicret etmiş ise de Irak halkından biâtlerini bildiren, ısrarla ve tekrar tekrar gelen davetler sebebiyle Kûfe'ye doğru yola çıkmıştır. Kerbela diye isimlendirilen kerb^[2] ve bela yerine ulaştıklarında Yezîd tarafından gelen yazılı emir üzerine Kûfe valisi Ubeydullah b. Ziyâd denilen kötülüğü âdet edinmiş zâlim tarafından Ömer b. Sa'd b. Ebî Vakkas dört bin askerle gönderildi. Hicretin altmış beşinci senesi Muharrem ayının onu Cuma günü yaşı elli altıya ulaşmış olan Hz. Muhammed (sav)'in göz nuru, Hz. Ali el-Mürtezâ'nın oğlu, Fâtımatü'z-Zehrâ'nın çiğerpâresi Kerbela toprağında garîb düştü. Yani İmam Hüseyin kederli ve mazlum olarak altı biraderi, iki oğlu, yetmiş kadar akrabasıyla beraber her biri şehit edilerek mağfiret olunanların zümresine dâhil oldular. Allah hepsinden razı olsun.

Allah'a hamd olsun, risâle yazarı mücrim, günahkâr Kemal'a Necef-i Eşref'de Hz. Ali el-Mürtezâ'nın ve Kerbela'da şehitlerin efendisi Hz. Hüseyin'in (ra) ve Irak çevresinde bulunan diğer evliya ve muttaki kimselerin yüce kabirlerini ziyaret etme şerefi nasip ve müyesser olmuştur.

[2] Kerb: Gam, tasa, sıkıntı. (sad.)